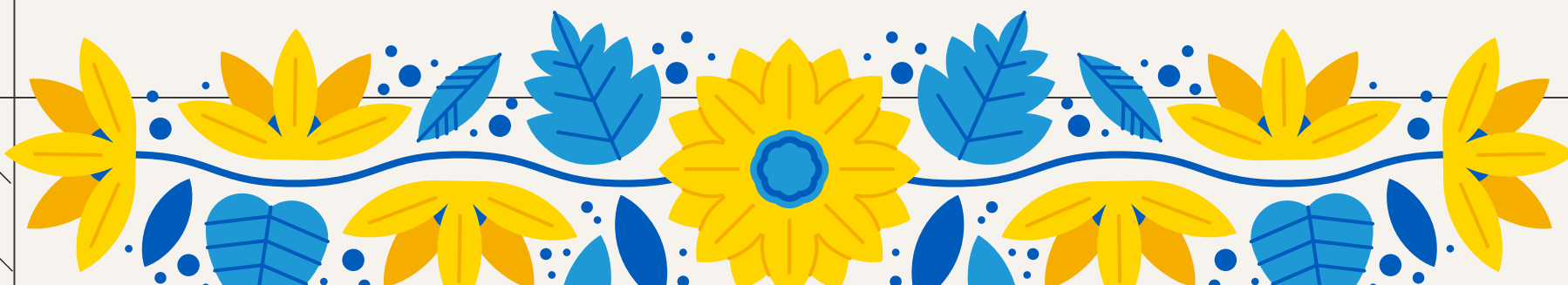

Нескорена Звягельщина

•Заголовок: Національний центр "Мала академія наук України"

•Всесвітній інтерактивний конкурс "МАН-Юніор дослідник"

•Тема:"Історичні пам'ятки Звягеля"

•Мета: Дослідження військових пам'яток Звягеля

UKRAINE

Завдання:Дослідити та ознайомитися з інформацією

•Номінація:"Історик-Юніор"

Про себе

•Автор:Басок Анастасія Олександрівна

•Назва:Комунальний заклад "Центр позашкільної освіти" Звягельської міської ради.

•Гурток: "Пласт" 8 клас

•Керівник гуртка: Семенчук Зорина Євгенівна

•Назва населеного пункту: Звягельської ТГ

•Керівник проекту: Семенчук Зорина Євгенівна

•Посада керівника проекту: Керівник гуртка

"Пласт"

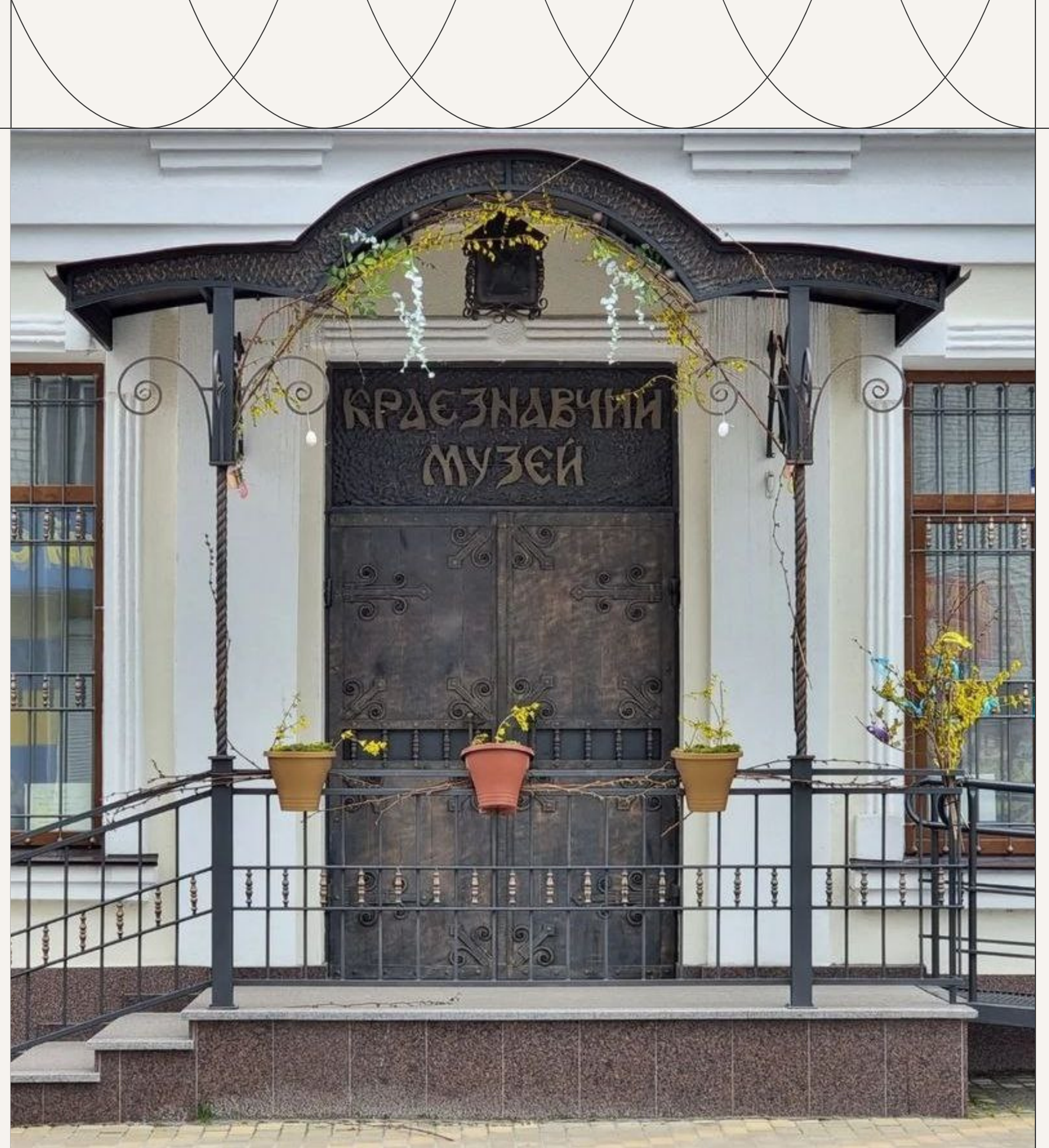
Пам'ятник знак жертвам Чорнобильської катастрофи

- Приблизно о 01:23:47 26 квітня 1986 року на четвертому енергоблоці Чорнобильської АЕС сталися два теплових вибухи, які цілком зруйнували реактор. Будівля енергоблоку частково обвалилася
- На даху почалася пожежа. Згодом залишки активної зони 4-го реактора розплавилися. Суміш з розплавленого металу, піску, бетону і частинок палива розтікалася під реакторними приміщеннями. Внаслідок аварії стався викид радіоактивних речовин.
- Зупинити активне виверження радіоактивних речовин зі зруйнованого реактора вдалося лише наприкінці травня 1986 року шляхом залучення великої кількості рятувальників і ціною масового опромінення тисяч ліквідаторів.
- Багато міст після аварії на Чорнобильській станції вшанували пам'ять рятувальників які загинули. Наше місто не стало винятком тому у нас можна також побачити такий пам'ятник.

Краєзнавчий музей

- Краєзнавчий музей є однією з візитівок міста. 30 листопада 2005 р. депутати Новоград-Волинської міської ради ухвалили рішення про створення у місті краєзнавчого музею. У 2006 році Новоград-Волинський краєзнавчий музей розпочав свою роботу на базі народного музею бойової слави у приміщенні міського Палацу культури ім. Лесі Українки (експозиція музею була розміщена у двох залах). Рішенням виконавчого комітету Новоград-Волинської міської ради від 11 жовтня 2018 р. під краєзнавчий музей було передано окреме приміщення.
- У музеї представлені розділи: геологія, археологія, медієвістичний період (середньовіччя), період Другої Світової війни, етнографія.
- Окремий розділ розповідає про історію древнього Возв'язля, який представлений архівними документами. Новоград-Волинський вперше як Возв'язель, згадується в Іпатіївському літописі в 1257 році як місто.

Меморіальний комплекс

- ІС-3 — важкий танк заключного періоду Другої світової війни, запущений в серійне виробництво в останні її дні й не встиг взяти в ній участь. Тому цю бойову машину частіше вважають одним з перших післявоєнних танків.
- На околиці Новограда-Волинського споруджено меморіальний комплекс на честь танкістів, які відзначилися тут в боях з німецько-фашистськими загарбниками. У центрі комплексу - постамент з танком ІС-3, на броні якого суворий напис - «Нещадний». Слід зазначити, що меморіал загиблим воїнам АТО, який розташований поруч органічно вписався до споруд комплексу і разом виглядають як єдине ціле.
- Монумент воїнам-переможцям — важкий танк ІС-3, встановлено в 1977 році на честь екіпажу танка КВ «Нещадний» і загиблим у Великій Вітчизняній війні воїнам-танкістам 23 гвардійської танкової бригади, яка в той час дислокувалася в Новограді-Волинському.

Арка Небесної Сотні

- «Небесна Сотня» — прийнята в Україні збірна назва загиблих протестувальників, які мали безпосередній стосунок до ідеї та акції Євромайдану (Революції гідності) у грудні 2013 — лютому 2014 року.
- 21 лютого 2014 року офіційна влада України юридично визнала жертвами загиблих мітингувальників Майдану. Цього дня на Майдані Незалежності в Києві відбулося прощання із загиблими повстанцями, яких у жалобних промовах назвали «Небесною сотнею». Під час прощання з загиблими лунала жалобна пісня «Плине кача...» в обробці Піккардійської Терції.
- Пам'ять про подвиг Небесної Сотні вшановується під гаслом "Вдячні за свободу!"
- Пам'ятний День Героїв Небесної Сотні відзначається 20 лютого.

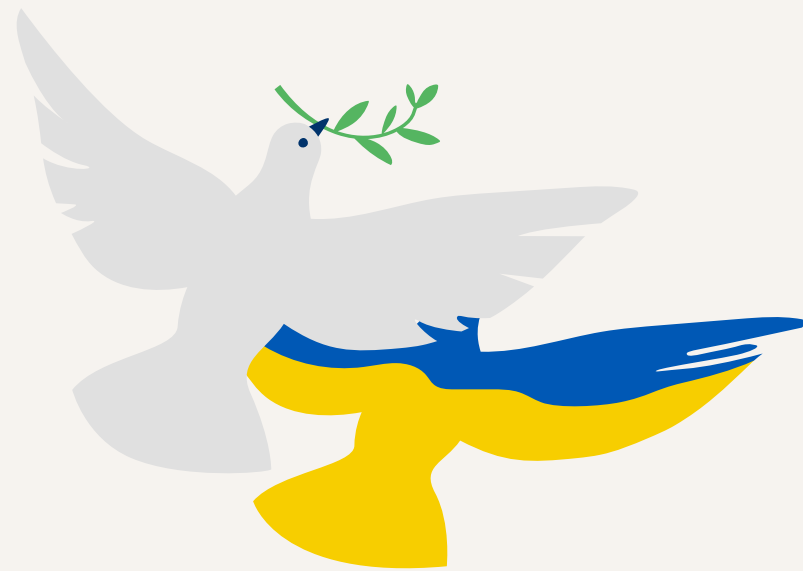
Меморіал загиблим воїнам АТО

- 23 серпня, в День державного прапора України в місті Звягель було відкрито меморіал воїнам, загиблим за незалежність та територіальну цілісність України.
- Меморіал з'явився за ініціативи військовослужбовців Звягельського гарнізону, підтримки районної, міської влади та меценатів.
- Імена 143 воїнів Звягельського гарнізону, що не повернулися додому з поля битви, тепер навіки викарбувані на гранітних плитах меморіалу.

Алея

Слави

• 16 червня у Звягелі відкрито Алею пам'яті. На ній – світлини полеглих воїнів-жителів Звягельської громади, які віддали свої життя за Батьківщину в російсько-українській війні з 2014 року.

• На Алеї пам'яті відбулася урочиста церемонія вручення членам сімей загиблих захисників нагородних документів щодо присвоєння посмертно звання «Почесний громадянин Звягеля».

• Відкриття Алеї пам'яті символічно відбулося в День міста Звягеля, адже саме завдяки воїнам Сил оборони та Героям, які віддали своє життя за Україну наше місто є, щодня тримає тил та впевнено веде супротив, наближаючи довгоочікувану Перемогу.

• Алея пам'яті – не про смерть, вона про життя тих, хто став небесним військом та увійшов в історію як Герої, Захисники, Миротворці...

Бережімо світлу пам'ять про подвиг загиблих Героїв!

Слава Україні!

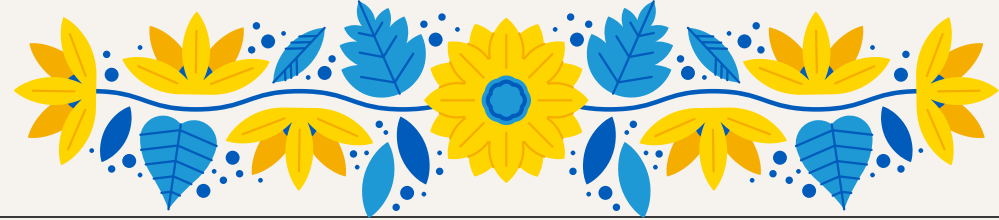
Героям Слава!

Під захистом Острозьких: Історія і бойовий шлях 30-ї ОМБр

- Бійців 30-ї механізованої бригади імені Костянтина Острозького сьогодні вважають елітою української армії. Цей підрозділ пройшов горнило війни в 2014–2015 роках у боях за Савур-Могилу та Дебальцеве, що на Донеччині, а з 2022 року винищує «вагнерівців» на Бахмутському напрямку.
- Історія підрозділу розпочалася ще в 1957 року в місті Новограді-Волинському (нині — Звягель) на Волині було сформовано 30-ту танкову дивізію. Зі здобуттям незалежності України дивізія увійшла до складу Збройних сил України, а в 2004 році її переформували в 30-ту механізовану бригаду. Того ж року сюди в експериментальному форматі почали брати на службу за контрактом, і бригада стала першою в Україні повністю укомплектованою контрактниками, тобто тими, хто виявив бажання приєднатися до армії.
- Бійці підтримують свій військовий дух гаслом: «Божою милістю» (лат. Dei Gratia).

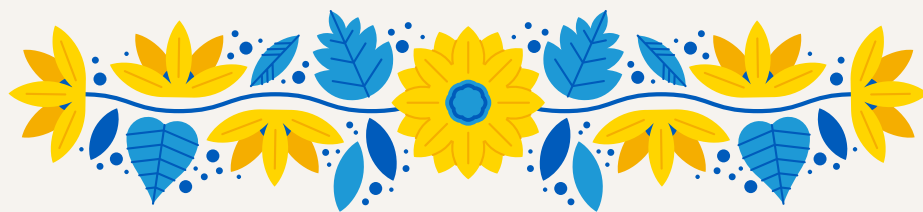

• У 2001–2010 роках військовослужбовці 30 механізованої бригади брали участь у миротворчих операціях в Іраку, Лівані, Конго, Сьєрра-Леоне, а також в операції Організації Об'єднаних Націй (ООН) в Косові, де стали частиною Польсько-українського миротворчого батальйону.

• Через 60 років після створення підрозділу місцем його базування залишається Звягель. Серед бійців бригади багато волинян і людей із сусідніх регіонів.

• Боець підрозділу із позивним «Горець» розповідає:

— Я сам зі Звягеля, тому й пішов у 30-ку — в мене навіть думок не було про інші підрозділи. Це моя рідна бригада. Сім'я.

Назва та символіка 30-ї ОМБр

• У 2018 році 30-й бригаді було присвоєно ім'я князя Костянтина Острозького — видатного литовсько-руського мецената й полководця кінця XV — початку XVI ст., який провів кількадесят переможних битв проти татар і московитів. Найбільшу славу князь Костянтин здобув завдяки перемозі у битві під річкою Оршею в 1514 році, де йому вдалося розгромити велике московське військо. Костянтин Острозький був уродженцем Волині й сприяв розбудові міста Острога (меценатську справу батька продовжив його син Василь-Костянтин Острозький).

• У цей самий час на шевроні бригади з'явився геральдичний знак Острозького — «щит із острогою», скопійований із печатки князя. У 2020 році у бригади з'явився новий гімн, створений рок-гуртом «Широкий Лан». У ньому йдеться про звичаї 30-ої ОМБр: «Меч догори, бій-круговерть, ми на шляху, ворогу смерть!». Капелан 30-ї бригади Сергій Дмитрієв розповідає:

— Бригада постійно шукала нову символіку. Кожний батальйон робив якийсь свій шеврон, доки не з'явився шеврон з гербом Острозького, який «зайшов» усім, і батальйони перестали робити свої окремі шеврони — з такою повагою це було прийнято.

30-та ОМБр у перші роки російсько-української війни (2014–2020)

• У 2014 році, коли Росія розпочала війну проти України, 30-та механізована бригада була одним із найбоєздатніших підрозділів. Спочатку бригаду відправили на кордон із Автономною Республікою Крим, щоб не допустити інтервенції російських військ у Північну Таврію та Приазов'я.

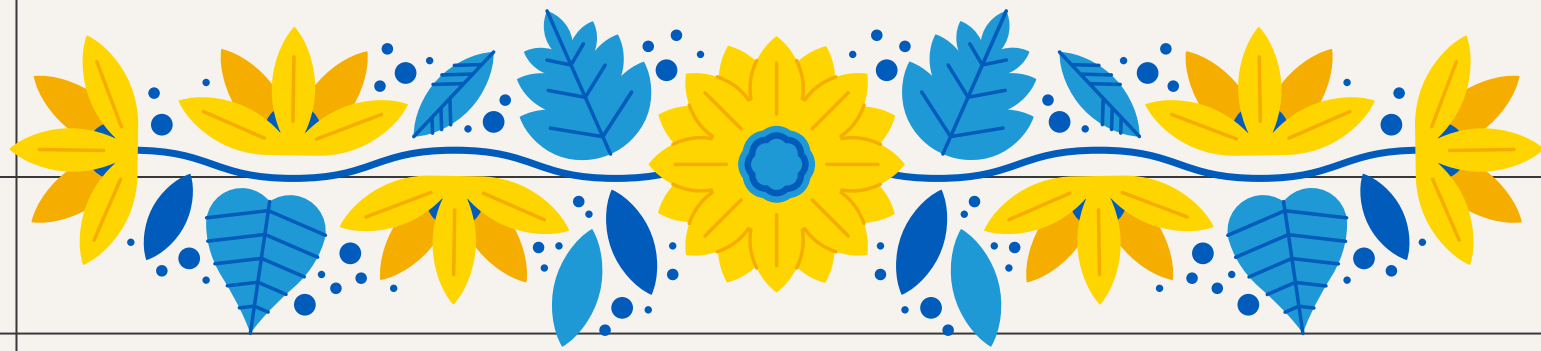
• **Участь у рейді на Савур-Могилу**

• 30-та бригада вирушила на схід України для участі в Антитерористичній операції (АТО). 22 травня 2014 року другий батальйон бригади вступив у бій із проросійськими бойовиками біля міста Рубіжне. У липні перший батальйон спільно з 95-ю бригадою розпочав операцію, відому як «Рейд». Тоді українські воїни зайшли вглиб окупованих територій, щоб перекрити сепаратистському угрупованню сухопутний коридор із Російською Федерацією, а також визволити з оточення поблизу Савур-Могилу бійців трьох інших бригад.

• Заступник командира дивізіону Максим пригадує свої перші бої у 2014 році:

— Савур-Могила — то найвища точка на місцевості, і треба було її захопити, а також допомогти вийти з оточення 72-й бригаді. Ми звільнили Савур-Могилу, рушили далі до Степанівки і вибили коридор, щоб наші змогли вийти з оточення.

Савур-Могила(фото)

Військовослужбовець 30-ї бригади Григорій згадує ті бої:

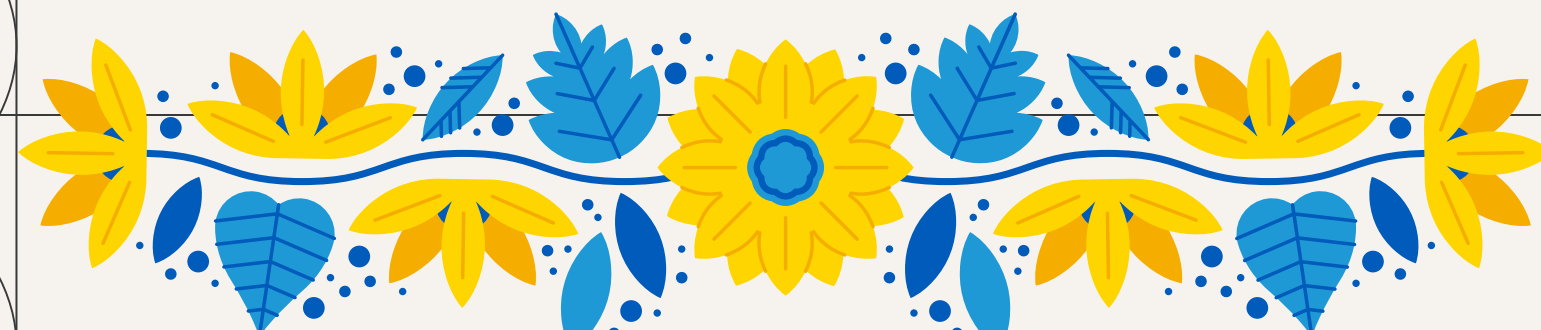
— Із Савур-Могили ми поїхали безпосередньо в Степанівку, щоб проводити там зачистку. В них були танки, і там тривали реальні бої. В них була кругова оборона того населеного пункту, і їх звідти вибивали наша бригада і 95-та. Якщо подивитись відео зі Степанівки за 2014 рік, то видно, що там жодного вцілілого будинку не залишилося.

Під час «Рейду» українські військові пройшли багато випробувань на мужність і гідність. Григорій розповідає, як підло ворог намагався деморалізувати його підрозділ.

— Коли ми приїхали на перехрестя між Красним Лучем і Антрацитом, щоб його перекрити, під'їхав УАЗік, і звідти в формі наших десантників вийшли хлопці. Вони почали говорити українською, підійшли до наших і взяли їх в полон. Тоді ми зрозуміли, що нікому не можемо довіряти: якщо бачимо військових у нашій формі, яких не знаємо, то здійснюємо попереджувальний постріл, лягаємо і лиш потім пробуємо розмовляти.

А того ж дня ввечері ворог відпустив одного з полонених бійців, і той повернувся до своїх побратимів з гнітючою вісткою:

— Він почав говорити, що ми маємо здатися. Ми з хлопцями тоді зібralися і говоримо, типу, яке здаватися? А що нам вдома скажуть? Навіть якщо нас обміняють, то потім піде розмова серед інших бригад, що хлопці здалися, але їх випустили — значить, все добре. Це був би негативний приклад. Тому ми не пішли ні на які договори і залишились стояти. Потім командування нам направило допомогу, хлопці пробіли коридор, і ми відійшли.

Битви 30-ї ОМБр із початку повномасштабного вторгнення (2022)

• Повномасштабне вторгнення більшість бійців 30-ї бригади зустріли там, де укріпилися ще в 2015 році — на Світлодарській дузі. Але в ніч з 23 на 24 лютого 2022 року, передбачаючи загострення, підрозділи бригади розосередилися і зайняли нові позиції, щоб уникнути прицільного масованого обстрілу: російські військові майже досконало знали розташування українських позицій, які мало змінювалися протягом років. Але перший удар ворог завдав по порожніх позиціях.

• Своє 24 лютого пригадує заступник командира дивізіону Максим:

— Зранку нас підняли по тривозі, ми зайняли вогневі позиції і тоді дізналися, що йдуть обстріли — це була п'ята ранку. Тоді йшли обстріли по Києву — в мене батьки в Києві проживають. А на нашому напрямку тоді панувала тиша. Це було дуже дивно. Ми стояли на позиції і чекали, поки вдома відбувався хаос. І тоді дуже тяжко було від того, що ми не могли ні на що вплинути

• Дехто з військовослужбовців приєднався до 30-ї бригади у січні 2023 року — під час відновлення у Таврії; дехто став до лав із початком російсько-української війни — навесні 2014 року; а дехто служить тут уже понад десять років. Хтось у штабі, а хтось — у танку чи окопі. Але всіх бійців об'єднують цінності та чітке розуміння, за кого і за що вони ризикують життями. Неважливо, чи йдеться про Бахмут, чи про інший населений пункт, — ці воїни нищитимуть ворога зі сходу, як це кількатороків тому робив Костянтин Острозький, під чиїм знаменом вони йдуть у бій.

• **Збройні сили України — це десятки підрозділів і сотні тисяч воїнів, які своєю злагодженою важкою роботою захищають наше право дихати українським повітрям. Цікавитися життям армії, її битвами та героями, досліджувати й поширювати історію формування наших Збройних сил — найменший спосіб підтримати захисників і захисниць.**

ВИСНОВОК

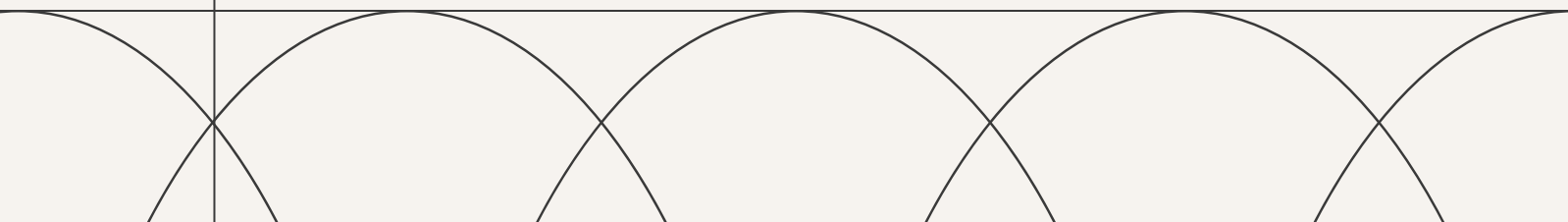
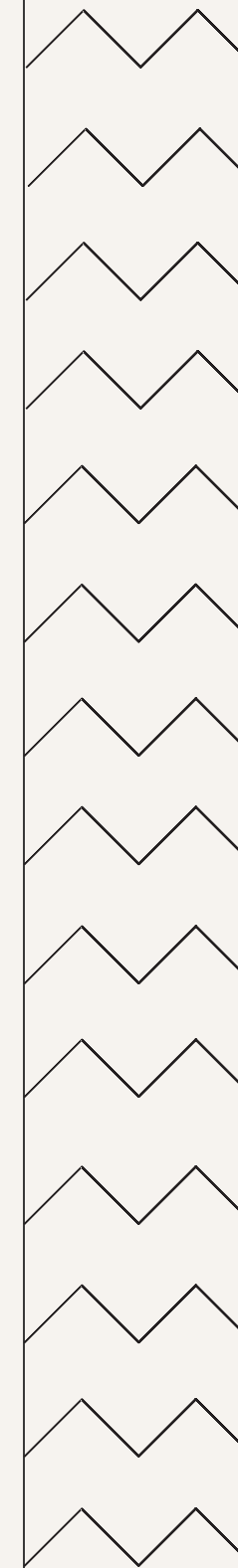

Українське нескорене місто Звягель,
Українські збройні сили, Український
народ — ось наше натхнення та джерело
сили сьогодні.

Слава Україні!

Героям Слава!

Україна понад усе!

Джерела інформації

- Віртуальний музей міста Звягеля: <https://zviahel.info/>
- Вікіпедія: <https://uk.m.wikipedia.org/wiki/>
- Історія і бойовий шлях 30-ї ОМБр: <https://www.novasich.top/?p=16816>
- Під захистом Острозьких: історія і бойовий шлях 30-ї ОМБр - Ukraïner: <https://www.ukrainer.net/30-mekhanizovana-bryhada-imeni-kostiantyna-ostrozkohto/>